

[سیره قرآنی پیامبر](#)

آ یة

الله

عبدا

لله

جواد

ی

آ م ل

ی
چلو

ه

های

ی

از

سیر

ه

قرآز

ی

پیامب

ر

توج

ه

تام

رسو

ل

اکرم

(ص

) به

قرآن

کری

م،

سیر

ه

نوراز

ی

آن

حضر

ت را

شای

ست

ه

تأسد

ی

کرده

اسد
ت:)
لقد
كان
لكم
فى
رسو
ل
الله
أسو
ة
حسد
نة) 1
.
البتة
هما
ن
گونه
كه
معار
ف و
بطو
ن
قرآن
دارا
ى
درجا
ت
اسد
ت،
سير
ه
هاى
ى
هم
كه
بر
اسا
س
توچ
ه به
قرآن
شك
ل
گرفت
ه،
يك
سا
ن
نخا
هد

بود.
چنانکه
که
از
سا
لار
شهو
یدان
امام
حسد
ین
ونیز
امام
صاد
ق ( )
علیه
ما
السد
(لام)
رسی
ده
اسد
ت
که
قرآن
بر
چها
ر
بخ
مش
اسد
ت:
(عل
ی
العبا
رة
ووالإ
شار
ة
واللا
طائ
ف و
الحق
ایق،
العبا
رة
للعوا
م
والإ
شار
ة

للخو
اص
واللا
طائز
ف
للأول
ياء
والح
قاي
ق
للأنبي
ياء)
2:
عبارا
ت
قرآن
باي
توده
مرد
م،
اشا
رات
قرآن
براي
خوا
ص،
لطاير
ف
آن
براي
اوليا
ي
اله
ي و
حقاير
قنش
كه
بالاز
دين
مرتبه
ه
قرآن
اسد
ت
براي
پيامب
ران
مي
باشد
د.
هر

سیر

ه

ای

به

هر

میزا

ن و

با

هر

مرتبه

ه از

مرات

ب

قرآن

هما

هنگ

ی

کند

به

هما

ن

انداز

ه

قرآز

ی

اسد

ت

وچو

ن

رسو

ل

خدا)

(ص)

سیر

ه

اش

را بر

حقای

ق

قرآز

ی

تنظی

م

کرده

اسد

ت،

سیر

ه آن

حضر

ت

کامل

ترین
سیر
ه
ها
سد
ت،
از
این
رو
در
باره
رسو
ل
اکرم
(ص)
(
آمده
اسد
ت
کا):
ن
خلق
ه
القرآ
(ن).
براک
بهره
وری
افزون
تر از
این
سیر
ه
مبار
ک،
به
اجما
ل به
برخ
ی
موار
د که
شا
هد
ی
قرآز
ی
نیز
در
بردار
د

اشنا
ره
می
شو
د:
1-
عباد
ت
وتهم
جد
خدا
وند
سید
جان
'
رسو
ل
گرام
ی
(ص
(
راه
شد
ب
زنده
دار
ی
امر
فرمو
د تا
از
این
طریق
ق
یه
مقا
م
محم
ود
باریاب
د:(و)
م
الیل
فتج
هد
به
نافلا
ة
لک
عسد
ی

أن
يبعد
ك
ريك
مقام
ا
محم
(ودا)
2. از
آن
پس
، آن
حضر
ت
بدان
حدّ
در
اقام
ه
این
عباد
ت
به
خود
زحم
ت
می
داد
که
خدا
وند
فرمو
د:
(ما)
أنزل
ا
عليه
ك
القرآن
ن
لتش
قى
(3):
قرآن
نیام
ده
تا
خود
را به
زحم
ت

بیندا
زی.
در
کیفی
ت
نماز
شد
ب
رسو
ل
اکرم
(ص)
(
آمده
اس
ت4
که
وی
آب
وضو
و
مسد
واک
خود
را از
قبل
مهیا
می
فرمو
د
ومانند
د
یک
رزمن
ده
سن
گر
نشی
ن
خوا
ب
ممن
د
وطو
لاز
ی
ندا
شد
ت
وهم
واره

پاسد
در
حرم
دل
بود
تا
میاد
ا
غفل
ت
در
آن
راه
پیدا
کند.
آن
حضر
ت
پس
از
خواه
ی
کوتا
ه
بیدار
می
شد
,

چها
ر
رکع
ت
نماز
می
خواز
د
وسپ
س
قدر
ی
موی
خواه
ید و
دوبار
ه
برم
ی
خا
سد
ت و
به

همی

ن

ترتیب

ب

عم

ل

می

کرد.

ایش

ان

هر

بار

که

بیدار

می

شدن

د به

آسم

انها

نگاه

کرده

،

این

آیات

را

تلاو

ت

می

کردن

د:)

این

فی

خط

ق

السد

موا

ت

والأر

ض

والخ

تلا

ف

اللی

ل

والنھ

ار

لایا

ت

لأول

ی

الآیا

ب*
الذی
ن
یذکر
ون
الله
قیام
ا و
قعود
ا
وعلا
ی
جنوب
هم
و
یتفک
رون
فی
خل
ق
السد
موا
ت
والأر
ض
ربنا
ما
خلق
ت
هذا
باط
لا
سب
حاز
ک
فقنا
عذا
ب
النار
(5.
این
گونه
آیات
هم
انس
ان
را به
تفکر
در
نظا
م

آفریند
ش
تشو
بق
کرده
'
ضم
ن
بیان
برخ
ی
اوصا
ف
فرزاد
گان،
دیگر
ان را
هم
به
فرزاد
ه
شد
ن
تغییر
ب
می
کند
و
هم
هد
ف
دار
ی
نظا
م
خلق
ت را
گو
شز
د
می
کند
و
هم
رو
ش
نیای
ش
مسد
بجاز
ه در

پیش
گاه
خدا
وند
را
برای
امن
از
عذا
ب
دورخ
به
سال
کان
می
آموز
د.
غر
ض
آن
که
شد
ب
زنده
دار
واقع
ی
کس
ی
اسد
ت
که
عباد
ت
عمل
ی
او یا
عباد
ت
فکر
ی و
ی
هما
هن
گ
باشد
د، از
این
رو
پیام
د

گرام
)ی
(ص
که
بر
اسا
س
آیات
سور
ه آل
عمر
ان ،
تفکر
در
معار
ف را
یا
شد
ب
زنده
دار
ی
توأم
می
کرد.
2-
ساد
ه
زیسد
تی
و
وار
سته
گی
از
دنیا
رسو
ل
گرام
)ی
(ص
امور
عاد
ی و
غیر
عباد
ی
زندگ
ی
خود
را

همان
ند
مسد
ایل
عباد
ی
بر
اسا
س
توج
ه به
قرآن
تنظیم
م
می
کرد.
چنانز
که
در
باره
بی
توج
عی
به
دنیا
و
ساد
ه
زیس
تی
آن
حضر
ت،
از
امام
باقر
و
صاد
ق
(علی
هما
السد
(لام)
نقل
شد
ه
اس
ت
که
مخاز
ن

عالم
و
کلید
های
آن
به
رسو
ل
اکرم
(ص)
(
ارائه
شد
واو
را در
انتخا
ب
آنها
مخبر
د
کردن
د
بدو
ن
این
که
از
مقا
م آن
حضر
ت
کاسد
ته
شو
د،
ولی
آن
بزرگ
وار
در
بیان
راز
انتخا
ب
زندگ
ی
ساد
ه
برای
خود
و ،

نیز
عدم
پذیر
ش
آن
پیش
نهاد
'
فرمو
د:
(الذ
یا
دار
من
لا
دار
له
ولها
یجم
ع
من
لا
عقل
له)1
.
هم
چند
ن
نقل
شد
ه
اسد
ت
که
بست
د
خوا
ب
رسو
ل
اکرم
(ص
(
حصی
د
زیر
ی
بود
که
هرگ
اه بر

روی
آن
است
را>
ت
می
کردن
، د
آثار
تار
پود
درشد
ت و
خض
ن
حصی
ر در
صور
ت
مبار
ک
آن
حضر
ت
نمایا
ن
می
شد
، به
آن
حضر
ت
عر
ض
شد
:
چرا
قیص
ر
وک
سر
ی
باید
در
چنا
ن
آسای
شد
ی
باشد
ند و

شم
ا بر
روی
چند
ن
حصی
ر
زبر
ی
بخوا
بید
تا آن
که
تار
ویود
ش
در
رخ
سار
تان
اثر
گذار
د؟
پیام
ر
گرام
ی(ص)
فرمو
دند:
آیا
نم
ی
پسن
دید
که
دنیا
ی
زود
گذر
برای
آنان
باشد
د و
سرا
ی
جاوید
دان
آخر
ت
برای

ما2،
شک
ی
نسی
ت
که
من
از
آنان
برتر
م و
نزد
خدا
وند
گرام
یتز،
لیک
ن
مر یا
تعلق
ات
دنیو
ی
کار
ی
نیس
ت،
زیرا
زندگ
ی
ما
در
دنیا
به
مس
افر
ی
می
ماند
که
لحظ
اتی
در
سای
ه
درخت
ی
می
آرمد
و
آنگاه

که
سایر
ه
زایل
شد
آن
مسد
افر
برخا
ست
،ه
به
سو
ی
مقص
د
خود
ره
سپا
ر
می
شو
د.1.
این
وار
ست
گی
بی
رغبت
ی
به
مظا
هر
دنیا،
نشا
ن
توج
ه
نام
رسو
ل
اکرم
(ص)
(به
معار
ف
قرآز
ی و
از
جمل
ه

آیات
ی
اس
ت
که
آن
حضر
ت را
به
ساد
ه
زیس
تی
ترغی
ب
می
کند،
ماند
د دو
آیه
ذیل:
الف:
(فلا
تعجب
ک
أموال
هم
ولا
أولاد
(هم
.2
یعن
ی
داری
ها و
فرز
دان
کفار
و
متکا
ثران
دنیا
زده
تو را
به
شگ
فت
در
نیاور
د،
زیرا

خدا
ی
سب
جان
عده
ای
را
باما
ل و
فرزند
د
که
فتنه
اند
عذا
ب
می
کند:
(إنما
أموال
کم
وأولاد
دکم
فتنه
(3).
کسا
نی
که
در
جمع
مال
و
پیدا
ش
و
پرور
ش
اولاد
'
حدو
د
الہ
ی
را
رعای
ت
نکنند
'د،
گرفت
ار
فتنه

اند.
از
این
رو
خدا
وند
سب
جان
به
شید
طان
دسته
ور
می
دهد
تا با
آنها
در
مال
و
اولاد
شا
ن
شری
ک
باشد
د:)
وشا
رکھ
م
فی
الأمو
ال و
الأو
(لاد)
.4
ب:)
ولا
تمدّ
ن
عینی
ک
إلی
ما
متعد
ا به
أزوا
جا
منه
م
زهر

ة
الدين
ا
لنفقت
هم
(فيه)
.5
يعذ
ى
اى
پيامب
ر
چش
ماز
ت
به
سو
ى
منم
كنان
گش
وده
نشو
د،
زبرا
زرق
و
برق
دنيا
در
حد
شك
وقفه)
زهز
ة)
اسد
ت و
براك
كسد
ى
ميوه
نخوا
هد
شد.
دنيا
ماند
د
منط
قه
سر
دسي

ری
اسد
ت
که
شک
وفه
اش
به
بار
نم
ی
نشپ
ند،
از
این
رو
اگر
کسد
ی
به
متاع
ی
یا
مقام
ی
نایل
شو
د
ناچا
ر
اسد
ت
بر
اثر
علل
طیب
عی،
ماند
د
مر
ض
و
کهند
سا
ل
ومر
گ،
یا
علل
سیا
سد

ی و
اجت
ماء
ی
آن را
به
دیگر
ی
بسی
ارد.
یا
ساد
ه
زیس
ت،
راه
مسد
تقی
م به
آساز
ی
طی
خوا
هد
شد
، از
این
رو
رسو
ل
اکرم
(ص
(
فرمو
د:)
نچ
ی
المخ
قون
1؛
سید
کبارا
ن
بهنتر
به
مقص
د
می
رسن
د
واه

ل
نجات
ند.
با
توجه
ه به
این
حقیق
قت
اسد
ت
که
امیر
المؤ
منی
ن
علا
حی)
علیه
ه
السد
(لام)
می
فرما
ید:(ت)
خفف
وا،
تلحقه
وا)2
؛
سب
کبار
شوید
د تا
به
واص
لان
ملح
ق
شد
ه و
به
مقص
د
برسد
ید.
سند
گین
بارھ
ا از
فضای

ل
اخلا
قی
بی
بهره
اند،
زیرا
دنیا
طلب
ی
یا
آخر
ت
خوا
هی
جمع
نم
ی
شو
د و
فاصل
ه آن
دو
ماند
د
مشد
رق
و
مغر
ب
اسد
ت3
که
اگر
یک
کفه
سند
گین
شد
کفه
دیگر
سبب
ک
می
شو
د
3-
شعا
رها
واذک
ار در

میدان
ن
نیر
شعاع
ر
مسد
لمانا
ن در
میدان
ن
جن
گ
به
دست
ور
رسو
ل
اکرم
(ص)
(
تنظیم
م
می
شد
، از
این
رو
دارا
ی
مضا
مین
ی
بلند
و
هدف
دار
و
آموزش
ده
بود،
هما
ن
طور
که
شعاع
ر
مسد
لمانا
ن به
هنگام
م

نماز
'
اذان
واقا
مه
اسد
ت
که
کلما
ت
آموز
ده
دارد
بر
خلا
ف
ناقو
س
ترسد
ایان
که
زنگ
ی
بی
ش
نیسد
ت.
شعا
ر
رزمند
دگا
ن در
بعض
ی
از
میدا
نها
ی
نیر،
)
حم
لا
ینصر
(ون)
بود4
.
این
گونه
شعا
رها،
دلها

ی
رزمند
دگا
ن را
به
قرآن
متو
جه
می
کرد.
امیر
المؤ
منی
ن
(ع)
در
بارہ
تو
جه
پیامد
ر
گرام
حی)
ص)
به
قرآن
و
است
غاده
از ان
در
هنگا
م
نبرد
'
می
فرما
ید:
در
جن
گ
بر
که
اولی
ن
درگی
ری
نظام
حی
مسد
لمانا

ن یا
مشد
رکان
بود،
رسو
ل
خدا
را در
سج
ده
دید
م
که
جمل
ه
نوراز
ی ( )
یا
حیّ
یا
قیوم
(را
تکرار
می
کرد
وبار
ی
نزول
نصر
ت
غیب
ی
وآمد
اد
اله
ی
آن
قدر
ذکر
مزبو
ر را
بازگ
و
کرد
تا
جن
گ
پیروز
شد
.5
ذکر

شرد
ف(ر)
ا
حی
یا
قیوم
(از
اسم
ای
حسد
نای
ی
اس
ت
که
از
قرآن
است
فاد
می
شو
د و
درآی
ه
الکر
س
ی و
ماند
د آن
به
صور
ت:
(هو
الحد
ی
القیو
م) 6
آمده
اس
ت.
4-
تکریر
م
شو
یدان
پس
از
آیه
شرد
فه)
سلا

م
علیک
م
بما
صیرت
م
فنع
م
عقد
ی
الدار
1)،
رسو
ل
اکرم
ص)
(هر
گاه
بر
مزار
شع
دای
أحد
حض
ور
می
یاف
ت
این
آیه
را
تلاو
ت
می
فرمو
د2.
یعن
ی
درود
خدا
و
پیامب
ر بر
شم
ا باد
که
صابر
و
شک
ییا
بودی

د و
پایان
خوب
ی
در
انتظ
ار
شم
اسد
ت.
الیته
هم
پید
مش
ار
آخر
ت ،
در
پاین
دنیا
زندگ
ی
به
کام
پرهی
زکارا
ن
اسد
ت و
هم
در
آخر
ت:
(والع
قبه
للتق
وی)
) 3،
والعا
قبه
للمت
قین
(4.
یعن
ی
جام
عه
بشر
ی
در
پایان

دنيا،
شا
هد
آرمان
شهو
ر
ومدي
نه
فاضا
ه
خوا
هد
بود
که
در
آن
مرد
م
پرهی
زکار
'
معزز
ند،
چنان
که
در
قیام
ت
نیز
مکر
مند.
غر
ض
آن
که
سیر
ه
رسو
ل
گرام
حی)
ص)
در
تجلی
ل از
شهو
یدان
،تلاو
ت و
حی
خدا

بود.

ممک

ن

اسد

ت

دیگر

ان

نیز

در

برابر

مزار

شم

دا

تکرید

می

روا

بدارن

د،

اما

ادب

گرام

ی

دانش

ت را

باید

هم

چون

رسو

ل

حق

(ص

) از

قرآن

الها

م

گرف

ت.

5-

خو

ف و

رجا

ی

ممد

وح

خو

ف و

رجا

که

دو

عام

ل

بازدا
رنة
از
تباھ
ی و
محر
ک
به
نیکی
هاسد
ت،
در
زندگ
ی
رسو
ل
اکرم
(ص
(بر
اسا
س
قرآن
کری
م
تنظیم
م
شد
ه
بود،
ازای
ن رو
یکی
از
آیات
ی
که
آن
حضر
ت
مکرر
آن را
تلاو
ت
می
کرد
این
آیه
بود:
(قل
ینی
أجا

ف
إن
عصی
ت
رَبِّی
عذا
ب
یوم
عطی
م
(.5
یعن
ی
اگر
من
معص
یت
کنم
از
عذا
ب
دردن
اک
روز
بزر
گ
هرا
سنا
کم؛
تا
این
که
سور
ه
مبار
که
فتح
نازل
شد
:
(إنا
فتح
ا لک
فتح
ا لک
مبید
*{
لیغف
ر
لک
الله

ما
تقد
م
من
ذنب
ک
وما
تأخر
6(
وخذ
اوند
با
وعد
ه
غفرا
ن ،
به
رسو
لش
تسد
کین
داد .
البتہ
باید
توج
ه
دانش
ت
غفرا
ن در
بارہ
غیر
معص
ومر
فع
گناه
موج
ود
اسد
ت و
در
بارہ
معص
وما
ن
دفع
آن
اسد
ت،
زیرا
و

سو
سه
به
حرم
امن
قلب
معص
وم،
راه
پیدا
نم
ی
کند.
این
نکته
نیز
روشد
ن
اسد
ت
که
عص
مت
با
اختیار
ار
مناف
ات
ندار
د،
چون
حقیق
قت
عص
مت
به
یک
ملک
ه
علم
ی
برم
ی
گردد
نه
جبر،
زیرا
معص
وم
به
توفی

ق
خدا
وند
سید
جان
باط
ن
گناه
را
مشد
اهد
ه
می
کند
که
هم
چون
سم
اسد
ت
واگر
چنی
ن
کسد
ی
از
سم
پرهز
کرد،
با
حسد
ن
اختی
ار
خود
این
عم
ل را
انجا
م
داده
اسد
ت،
چناز
که
اگر
مرتک
ب
شد
با
سوء

اختیار
بوده
است.
ت.

منبع
:
کتاب
سیر
ه
رسو
ل
اکرم
در
قرآن
ج 9
ص
313